

Ås kommune

► **Naturmangfold og grønn infrastruktur i Ås kommune**

- Kvalitetssikring av tema naturmangfold i konsekvensutredning av arealinnspill til rullering av kommuneplanens arealdel

Oppdragsnr.: **5205541** Dokumentnr.: **02** Versjon: **J01** Dato: **2021-04-07**

Naturmangfold og grønn infrastruktur i Ås kommune

- Kvalitetssikring av tema naturmangfold i konsekvensutredning av arealinnsnitt til rullering av kommuneplanens arealdel

Oppdragsnr.: 5205541 Dokumentnr.: 02 Versjon: J01

Oppdragsgiver: Ås kommune

Oppdragsgivers kontaktperson:

Rådgiver: Norconsult AS, Kjørboveien 22, NO-1337 Sandvika

Oppdragsleder:

Fagansvarlig:

Andre nøkkelpersoner:

Rapporten er delfinansiert av:

J01	2021-04-07	For bruk	oldra	toisd	sigil/sovis
D01	2021-03-16	For godkjenning	oldra	toisd	sigil/sovis
B01	2021-03-09	For gjennomgåelse/kontroll	oldra	toisd	
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

1	Innledning	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Oppdragsbeskrivelse	4
1.3	Metode	4
2	Vurdering	7
2.1.1	<i>Område 2- Brekkeveien sør</i>	8
2.1.2	<i>Område 3 – Hesthagen sør</i>	8
2.1.3	<i>Område 4 - Søndre Moer</i>	8
2.1.4	<i>Område 6 – Nordre Brekke, liten</i>	9
2.1.5	<i>Område 9 - Rustadporten</i>	9
2.1.6	<i>Område 30 – Krosser nord</i>	9
2.1.7	<i>Område 31 – Krosser sør</i>	9
2.1.8	<i>Område 33 – Søndre Holstad gård</i>	10
2.1.9	<i>Område 4N – Holstad deponi E18</i>	10
2.1.10	<i>Område 6N – Holstad E18</i>	10
2.1.11	<i>Område 9N – Helikopterlandingsplass Holstad</i>	11
3	Drøfting og konklusjon	12

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Norconsult har som del 2 av oppdraget *naturmangfold og grønn infrastruktur i Ås kommune*, gjennomført en kvalitetssikring av vurderinger knyttet til naturmangfold i SWECOs konsekvensutredning av arealinnspill til rullering av kommuneplanen i Ås kommune (SWECO, 2021).

1.2 Oppdragsbeskrivelse

Ås kommunes beskrivelse av Norconsults oppdrag er som følger (Ås kommune, 2020):

«*Naturmangfold er et av mange tema som skal vurderes når kommunen konsekvensutreder arealinnspill til kommuneplanens arealdel. Det er utfordrende for kommunen å ha oversikt over hvordan et tiltak vil berøre naturverdier, og hvordan dette skal vurderes etter naturmangfoldlovens kap. II. Det er fordi det krever mye kunnskap om biologi/økologi. Kommunen har derfor behov for en kvalitetssikring av tema naturmangfold i konsekvensutredningen. Det vil si at når det foreligger en KU av alle arealinnspillene, skal dette oppdraget kvalitetssikre den delen av KU'en som handler om naturmangfold. Samtidig må det gjøres en vurdering av om kvalitetssikringen av tema naturmangfold gjør at deler av KU'en bør korrigeres. Grunnlaget for vurderingen er eksisterende kartfestet informasjon og publikasjoner, samt resultater fra dette oppdragets del 1. Denne delen av oppdraget er planlagt gjennomført i november/desember 2020.*»

I oppstartsmøte for Norconsults arbeid med kvalitetssikring av SWECOs konsekvensutredning ble det besluttet at følgende rammer er gjeldende for gjennomføring av oppdraget:

- Det skal være søkelys på vurderinger av (a) metodikken som er benyttet i SWECOs rapport, (b) hvordan naturmangfold og grønn infrastruktur er vurdert på lokalitetsnivå (pr. arealinnspill) og (c) hvordan naturmangfold er vektlagt i de samlede vurderingene av arealinnspillene.
- Norconsult er ikke bundet av Ås kommunes arealstrategi i sine vurderinger, men skal vurdere SWECOs rapport ut fra faglige/økologiske kriterier.
- Det kan foreslås både faglige og redaksjonelle endringer i SWECOs rapport med sikte på å styrke rapportens verdi som en del av beslutningsgrunnlaget i Ås kommunes arealforvaltning.
- Norconsults rapport skal være svært kortfattet, og det skal legges vekt på framstilling av resultater i form av lettfattelige kart og arealberegninger.

1.3 Metode

I motsetning til konsekvensutredninger på kommunedelplan- og reguleringsplannivå, der det foreligger god og detaljert metodikk og veiledningsmaterieell, er metodegrunnlaget for konsekvensutredninger av naturmangfold i strategisk arealplanlegging mindre tydelig definert. Konsekvensutredninger av tema naturmangfold i strategisk arealplanlegging, som for eksempel kommuneplanens arealdel, er i stor grad bygget på den enkelte utrederens kvalitative vurderinger av eksisterende kunnskap, og det vil sjelden kunne pekes på tydelige «fasitsvar» på hvordan planens konfliktnivå/konsekvens skal vurderes. Kvalitetssikring av slike konsekvensutredninger dreier seg derfor i liten grad om å peke på «rett eller galt», men mer om å bidra til å nyansere konsekvensutrederens vurderinger.

Grunnlaget for kvalitetssikring av SWECOs KU av KPA er resultatene fra del 1 av Norconsults oppdrag *naturmangfold og grønn infrastruktur i Ås kommune* (Norconsult, 2020), øvrige utredninger av naturmangfold i regi av Ås kommune, samt eksisterende data om naturmangfold i offentlige databaser. Resultatene fra Norconsults utredning av naturmangfold og grønn infrastruktur var også tilgjengelig for SWECO i de avsluttende fasene av deres arbeid med konsekvensutredning av kommuneplanens arealdel.

I del 1 av Norconsults oppdrag ble naturområdene i Ås kommune inndelt i arealkategoriene *kjerneområder*, *korridorer* og *generell grønn infrastruktur*, og gitt «verdiene» *svært stor betydning*, *stor betydning*, *middels betydning* eller *noe betydning*. Denne inndelingen ble foretatt på bakgrunn av vurderinger arealenes landskapsøkologiske funksjon og betydning som leveområde for arter. Vurderingene ble foretatt på bakgrunn av en grundig gjennomgang av datagrunnlaget for naturmangfold i Ås kommune, og dette arbeidet inkluderte

også en detaljert analyse av leveområder/økologiske funksjonsområder for storsalamander i kommunens areal. Norconsults utredning av grønn infrastruktur i kommunen danner dermed et godt utgangspunkt for kvalitetssikringen av vurderingene i SWECO's konsekvensutredning.

I konsekvensutredningen har SWECO benyttet den såkalte «trafikklysmetoden», der arealene kategoriseres i grønn, gul og rød kategori, avhengig av vurdert konfliktnivå i forhold til utredningstemaet. Den samme metoden er benyttet i samlet vurdering av alle tema for de enkelte arealinnspillene. Om de samlede vurderingene av arealinnspillene skriver SWECO følgende i sin rapport:

«I den samlede vurderingen er det vektlagt tema der det er statlige og regionale føringer, og det er sett hen til Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, og Fylkesmannen i Oslo og Vikens forventninger til kommunal arealplanlegging 2019 i tillegg til kommunes arealstrategi i vedtatt planprogram for rullering av kommuneplanen. Det er derfor særlig vektlagt areal- og transportplanlegging, jordvern, naturmangfold og klima. I tillegg har vi vektlagt ROS-temaene, særlig risiko for kvikkleireskred og trafikkulykker. Der to eller flere av disse temaene har vært kategorisert som røde, har arealinnspillet samlet blitt satt til rødt».

Tabell 1: Den såkalte "trafikklysmetoden" for vurdering av konfliktnivå i KU av KPA.

Grønn	Ingen kjent konflikt med temaet.
Gul	Konflikt med lokale eller regionale verdier, men på en slik måte at konflikten antas å kunne løses på reguleringsplannivå.
Rød	Konflikt med regionale eller nasjonale verdier.

De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2019-2023 (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019) og Fylkesmannen i Oslo og Vikens forventninger til kommunal arealplanlegging 2019 (Statsforvalteren i Oslo og Viken, 2019) begrenser seg begge til å gi forholdsvis overordnede retningslinjer/forventninger til hvordan naturmangfold skal håndteres i kommunal arealforvaltning. Dokumentene etter vårt syn derfor bare en begrenset verdi i kommunenes praktiske utarbeidelse av arealplaner og konsekvensutredning av disse. I så måte går Klima- og miljødepartementets rundskriv T-2/16 nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis (Klima- og miljødepartementet, 2019), lengre i å tydeliggjøre hvilke forekomster av naturmangfold som er av helt vesentlig betydning i arealplanleggingen. I kvalitetssikringen av konsekvensutredningen har vi brukt de konkrete naturmangfoldverdiene som fremheves i KLDs rundskriv til å undersøke om det er arealinnspill som er i konflikt med regionale eller nasjonale verdier, men som allikevel er gitt gult eller grønt konfliktnivå i konsekvensutredningen.

I rundskrivet gis følgende beskrivelse av hvilke forekomster og naturverdier som miljøforvaltningen anser vil være i vesentlig konflikt med eventuell ny arealbruk:

«Verneområder og forslåtte verneområder

- Verneområder etter naturmangfoldloven kapittel V, jf. § 77 og de verdier som vernet skal ivareta.
- Verneområder etter naturmangfoldloven kapittel V, jf. § 77 og de verdier som vernet skal ivareta, også når planforslaget ligger utenfor verneområdet.
- Foreslåtte verneområder hvor det er meldt oppstart av verneprosess, jf. naturmangfoldloven §42.

Naturtyper

- Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52 med mindre det foreligger rettslig bindende plan etter plan- og bygningsloven som avklarerer arealbruken for en forekomst av en utvalgt naturtype og som er vedtatt etter at naturtypen ble utvalgt, jf. naturmangfoldloven § 53 fjerde ledd.
- Truede naturtyper (CR-Kritisk truet, EN-Sterkt truet og VU-Sårbar) i henhold til nasjonal rødliste for naturtyper, med unntak av arealer med svært lav kvalitet kartlagt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks. –
- Nær truede naturtyper med minst høy lokalitetskvalitet kartlagt etter Miljødirektoratets instruks. –

- A-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-håndbok 13 og A- og B-lokaliteter kartlagt etter DN-håndbok 19 som ikke fanges opp av punktene over.
- Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med minst moderat lokalitetskvalitet kartlagt etter Miljødirektoratets instruks.
- Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med minst høy lokalitetskvalitet kartlagt etter Miljødirektoratets instruks.
- Skogområder med nasjonal eller regional verneverdi, vurdert etter Miljødirektoratets system for verdsetting av skog som kan være aktuelle for vern som naturreservat.

Arter

- Truede arter (CR-Kritisk truet, EN-Sterkt truet og VU-Sårbar) og deres leveområder, jf. gjeldende Norsk rødliste for arter.
- Prioriterte arter etter naturmangfoldloven § 23 med eventuelle økologiske funksjonsområder.
- Arter som er særskilt fredet etter forskrift.
- Spesielle økologiske former av arter, jf. arter med nasjonal forvaltningsinteresse i naturbase.
- Andre arter som er spesielt hensynskrevende, jf. arter med nasjonal forvaltningsinteresse i naturbase.
- Viktige økologiske funksjonsområder for fisk og andre ferskvannsorganismer (jf. lakse- og innlandsfiskloven § 7, første ledd).
- Intakte sammenhenger mellom eller i tilknytning til større naturområder som har en viktig funksjon som forflytnings- og spredningskorridor for arter.
- De særskilte hensyn som følger av Stortingets vedtak om nasjonale laksevassdrag og laksefjorder (jf. lakse- og innlandsfiskloven § 7a) og av Kvalitetsnorm for ville bestander av atlantisk laks (jf. forskrift 20. september 2013).
- Viktige funksjonsområder for villrein.

Sammenhengende naturområder med urørt preg

- Naturområder som i kraft av sin størrelse, urørthet, beliggenhet og sammenheng er viktige for arealkrevende arter, som regional økologisk infrastruktur, for klimatilpasning og friluftsliv.

Geologisk naturmangfold

- Geologiske forekomster av internasjonal, nasjonal eller regional verdi, vurdert etter kriterier utarbeidet av NGU i samarbeid med Miljødirektoratet. Data om slike forekomster publiseres i NGUs database for geologisk arv».

Vi har vurdert SWECOs konsekvensutredning av arealinnspillene til rullering av kommuneplanens arealdel ut fra faglige/økologiske kriterier. De enkelte arealinnspillene er vurdert på to nivå:

1. *Lokalitetsnivå*, som innebærer en vurdering av hvilke naturverdier som blir direkte/fysisk berørt av ny arealbruk. Dette tilsvarer slik vi forstår det vurderingskategorien *naturmangfold* i SWECOs rapport.
2. *Landskapsnivå*, der det vurderes hvilke ringvirkninger ny arealbruk i områdene vil gi for de økologiske sammenhengene i det omkringliggende landskapet (sammenheng mellom naturområder, vilttrekk mv.). Dette tilsvarer slik vi forstår det vurderingskategorien vilt- og grønn infrastruktur i SWECOs rapport.

Det er utenfor rammene for dette oppdraget å gjennomføre omfattende, egne konsekvensvurderinger av de enkelte arealinnspillene, og de forholdsvis kortfattede tekstlige vurderingene i avsnitt 2.2 er supplert med kart og enkel arealstatistikk. Vi gir kun områdebeskrivelser for de arealinnspillene der vi mener det er grunn til å nyansere SWECOs vurderinger.

Kart over SWECOs KU- vurderinger for KU-kategoriene naturmangfold og vilt/grønn infrastruktur er vist i vedlegg 1 og 2, mens våre innspill til endrede KU- vurderinger for lokalitetsnivå (naturmangfold) og landskapsnivå (vilt/grønn infrastruktur) er vist på kart i vedlegg 3 og 4. Enkel arealstatistikk for hvilke naturmangfoldtema som berøres av de ulike arealinnspillene danner deler av vurderingsgrunnlaget i kvalitetssikringen av konsekvensutredningen. Arealstatistikk er gitt i vedlegg 5-7.

2 Vurdering

I vår gjennomgang har vi sammenholdt SWECOs konsekvensvurderinger med data vi har tilgjengelig for naturmangfold lokalt i de aktuelle arealene («lokalitetsnivå») og i det omkringliggende landskapet («landskapsnivå»). Dette inkluderer eksisterende data, og data som er produsert gjennom egne analyser og kartlegginger i forbindelse med utredningen av grønn infrastruktur og økologiske funksjonsområder for storsalamander. Det understrekes at vårt mandat har vært å kvalitetssikre temaet naturmangfold ut fra faglige biologiske- og økologiske kriterier, uten spesielle hensyn til Ås kommunes arealstrategi mv. Våre vurderinger av ett enkelt tema (naturmangfold) gir derfor ikke et fullstendig grunnlag for å kvalitetssikre SWECOs samlede vurderinger av de enkelte arealinnspillene, som er et resultat av sammenveide vurderinger for flere tema.

Som det går fram av SWECOs omtale av samlede vurderinger (gjengitt i avsnitt 1.3) har SWECO blant annet lagt følgende til grunn for samlet vurdering av arealinnspill: «[...] Der to eller flere av disse temaene har vært kategorisert som røde, har arealinnspillet samlet blitt satt til rødt». Denne metodiske avgrensningen «låser utrederen ute» fra å la betydelige konflikter med ett enkelt tema være utslagsgivende for den samlede vurderingen av de enkelte arealinnspillene, noe det etter vårt syn burde være åpning for. På denne bakgrunn gir vi innspill til den samlede vurderingen av enkelte av arealinnspillene der vi mener at konflikten med tema naturmangfold er av tilstrekkelig betydning til at den bør være styrende for den samlede vurderingen.

Tabell 2 viser SWECOs KU- vurderinger av de enkelte arealinnspillene, og Norconsults innspill til enkelte av områdene. Områdebeskrivelser er kun gitt for arealene der vi har innspill til KU- vurderingen av kategoriene naturmangfold og vilt/GI. Innspill til samlet vurdering basert på naturmangfoldhensyn er gitt i tabell 3.

Tabell 2: SWECOs KU- vurderinger med innspill fra Norconsult.

Kart ID	Områdenavn	KU- kategori naturmangfold	KU- kategori Vilt/GI	Innspill på lokalitetsnivå	Innspill på landskaps-nivå	Kommentar
1	Brekken mellom	Rød	Gul			
2	Brekkeveien sør	Grønn	Gul	Gul		Se beskrivelse
3	Hestehagen sør	Grønn	Gul		Grønn	Se beskrivelse
4	Søndre Moer	Grønn	Gul		Grønn	Se beskrivelse
5	Nordre Brekke, stor	Grønn	Gul			
6	Nordre Brekke, liten	Grønn	Gul		Grønn	Se beskrivelse
9	Rustadporten	Gul	Grønn	Rød		Se beskrivelse
10	Arneborgveien 5	Grønn	Grønn			
11	Torderud gård	Grønn	Gul			
12	Solbergveien	Grønn	Gul			
13	Hvalfaret	Grønn	Gul			
14	Solberg, sør	Grønn	Gul			
15	Bjerkenesveien	Grønn	Grønn			
17	Togrenda, Askehaugveien	Grønn	Gul			
18	Kongeveien	Grønn	Rød			
19	Kjærnesveien 14	Grønn	Gul			
20	Togrenda, Skogly sør	Gul	Gul			
21	Nebbaveien	Grønn	Gul			
22	Vinterbrobakken	Grønn	Grønn			
23	Nyveien	Grønn	Grønn			
24	Søndre Fosterud, stor	Grønn	Gul			
25	Søndre Fosterud, liten	Grønn	Gul			
26	Gosenveien 5	Grønn	Gul			
28	Trosterud	Grønn	Grønn			
30	Krosser, nord	Gul	Rød	Rød		Se beskrivelse
31	Krosser, sør	Gul	Gul			Se beskrivelse
32	Furumveien	Grønn	Grønn			
33	Søndre Holstad gård	Grønn	Gul	Rød	Rød	Se beskrivelse
35	Drøbakveien 135	Grønn	Grønn			

Kart ID	Områdenavn	KU- kategori naturmangfold	KU- kategori Vilt/GI	Innspill på lokalitetsnivå	Innspill på landskaps-nivå	Kommentar
1N	Kongeveien 127	Grønn	Gul			
2N	Vinterbro næringspark vest	Grønn	Gul			
3N	Korsegården øst	Grønn	Gul			
4N	Holstad deponi E18	Grønn	Gul		Rød	Se beskrivelse
5N	Vinterbro næringspark øst	Rød	Rød			
6N	Holstad E18	Grønn	Gul		Rød	Se beskrivelse
8N	Gamle Mossevei 29	Grønn	Grønn			
9N	Helikopterlandingsplass Holstad	Grønn	Gul		Rød	Se beskrivelse
10N	Haugenveien	Grønn	Grønn			
11N	Follo fjernvarme	Grønn	Gul			
1M	Nøstvet snødeponi	Grønn	Rød			
3M	Bølstad	Grønn	Gul			
5M	Kongeveien 197	Gul	Gul			
6M	Vinterbro/Nøstvet	Gul	Gul			
7M	Thirud	Gul	Gul			

2.1.1 Område 2- Brekkeveien sør

Arealinnspillet berører generell grønn infrastruktur og deler av kjerneområdet Vardåsen (GI- verdikategori: stor betydning). Store deler av kjerneområdet Vardåsen består av eldre skog, og det er registrert forekomster av sårbare arter (VU) i området. Arealinnspillet kommer ikke i direkte fysisk berøring med de viktigste arealene i kjerneområdet, men utbygging i randsonen av generell grønn infrastruktur vil redusere kjerneområdets verdi gjennom kanteffekter. Det er få gjenværende områder med habitat for arter knyttet til eldre skog sentralt i Ås kommune, og Vardåsen vurderes å være av stor lokal verdi både som leveområde for arter i skog og som en del av kommunens grønne infrastruktur. Bit for bit- nedbygging og forringelse av de resterende kjerneområdene for naturmangfold sentralt i Ås kommune bør være høyt prioritert i framtidig arealforvaltning, og det anbefales en oppjustering til gul konfliktkategori på lokalitetsnivå til tross for at det direkte arealbeslaget i selve kjerneområdet er relativt lite.

Arealinnspillet er av SWECO vurdert til rød kategori i den samlede vurderingen, ut fra hensyn til blant annet friluftsliv og kommunens arealstrategi med hensyn på å unngå bilbasert utbygging. Hensynet til naturmangfold vil dermed ikke endre den samlede vurderingen, men kan sies å være et tilleggsargument for SWECOs vurdering.

2.1.2 Område 3 – Hesthagen sør

Arealet berører et område registrert som generell grønn infrastruktur. Dette innebærer at området *kan* ha betydning som del av leveområder for vanlig forekommende dyre- og fuglearter, men at det ikke er spesielle økologiske funksjoner for arter knyttet til området. Det innebærer også at området ikke er vurdert å fylle en tydelig funksjon som korridor, men at det heller ikke utgjør barriere for artenes vandring- og spredning i landskapet. Det er forholdsvis nylig gjennomført hogst i mesteparten av området som dekkes av arealinnspillet. Konfliktkategori kan etter vårt skjønn nedjusteres til grønn.

Området er av SWECO vurdert til rød konfliktkategori ut fra hensyn til blant annet naturfare (kvikkleire) og friluftsliv, og er også vurdert til å ikke være i tråd med kommunens arealstrategi. Nedjustering av vurderingen for naturmangfold påvirker ikke den samlede vurderingen.

2.1.3 Område 4 - Søndre Moer

Området består av generell grønn infrastruktur, men utgjør et lite areal og ligger omkranset av bebygde områder, veiareal og jernbane. Området vurderes ikke å ha noen vesentlig funksjon for naturmangfold, og konfliktkategori for naturmangfold på landskapsnivå kan settes til grønn.

Området er i SWECOs samlede vurdering gitt grønn konfliktkategori, og nedjustering av vurderingen for naturmangfold fra gul til grønn konfliktkategori påvirker ikke den samlede vurderingen for arealinns pillen.

2.1.4 Område 6 – Nordre Brekke, liten

Området er i KU vurdert til gul kategori på grunn av tidligere observasjoner av myrhauk (EN- sterkt truet) på næringsssøk. Området er preget av utbygging, og vurderes ikke å ha noen vesentlig økologisk funksjon for myrhauk.

Etter vår vurdering bør ikke sporadiske artsobservasjoner som ikke kan knyttes til spesielle økologiske kvaliteter/funksjoner i området (hekkelokaliteter, rasteområder mv.) legges til grunn i vurderinger av verdi- og konsekvens. Det anbefales grønn KU- kategori for naturmangfold på landskapsnivå. Dette vurderes imidlertid ikke å innvirke på den samlede vurderingen av arealinns pillen, ettersom det er andre hensyn (naturfare, trafikkavvikling, klimagassutslipp ved utbygging mv.) som er lagt til grunn i SWECOs samlede vurdering.

2.1.5 Område 9 - Rustadporten

Området vurderes som helt sentralt med hensyn på å opprettholde viktige korridorer for villtrekk gjennom kommunen. I utredningen av grønn infrastruktur i kommunen vurderes området som et viktig knutepunkt i en regionalt viktig trekkorridor for hjortevilt i SV-NØ retning gjennom de sørlige delene av kommunen. Korridoren er forholdsvis bred og sammenhengende fra Vestby til Rustadporten. Sammen med delområdet Rustadporten og korridoren Elvestad-Ski, er dette en korridor for trekk av hjortevilt på tvers av kommunegrensene i regionen. Utbygging til boligformål i tråd med arealinns pillen vil etter vår vurdering bidra til forringe arealets betydning som knutepunkt for viktige trekkorridorer på landskapsnivå ved å redusere effektivt areal i korridoren.

Vi er enige i SWECOs vurderinger av konfliktkategori på landskapsnivå (rød), men i dette tilfellet mener vi at rød konfliktkategori på landskapsnivå i større grad bør gjenspeiles i den samlede vurderingen av arealet. Landskapskorridoren som området er en del av er vurdert å være av betydning for villtrekk/økologisk flyt på tvers av kommunegrensene i regionen. Etter vår vurdering bør samlet vurdering for arealinns pillen oppjusteres til rød konfliktkategori.

2.1.6 Område 30 – Krosser nord

Dammen ved Krosser er registrert som leveområde for storsalamander (NT- nær truet) med påvist forekomst. Arealinns pillen legger beslag på forholdsvis store arealer med mulige overvintringsområder for storsalamander i en radius på under 200 meter fra selve dammen. Arealinns pillen ligger i et område som på landskapsnivå er vurdert som et landskapsøkologisk nettverk av storsalamanderdammer med stor betydning (område Kroer). Området har tre påviste forekomster av storsalamander, og har pr i dag gode vinterhabitater i nærområdene til dammene. Landskapsmosaikken i området tilsier også at det pr i dag er gode muligheter for utveksling av individer av storsalamander mellom dammene, noe som er en viktig forutsetning for bevaring av forekomstene (Norconsult, 2020).

Etter vår vurdering bør arealinns pillen oppjusteres fra gul til rød konfliktkategori for naturmangfold på lokalitetsnivå. Dette vil ytterligere understøtte SWECOs samlede vurdering av rød konfliktkategori for arealinns pillen.

2.1.7 Område 31 – Krosser sør

Innenfor dette området er det registrert en forekomst av arten gulltvetann. Av de tre underartene av gulltvetann i Norge (skoggulltvetann, sølvtvetann og parkgulltvetann) er det bare skoggulltvetann som er villtvoksende i Norge. Skoggulltvetann er kategorisert som CR- kritisk truet jf. Norsk rødliste for arter 2015. I henhold til informasjon om forekomsten fra artsdatabanken, er forekomsten registrert som «gulltvetann, CR- kritisk truet». Det bør gjennomføres supplerende undersøkelser i dette området for å avdekke hvilken underart av gulltvetann som vokser her, og områdets eventuelle betydning for arten (antall individer).

Nedbygging av kantsoner langs Kroerbekken vil generelt være negativt for naturmangfoldet. SWECO har vurdert arealinns pillen til rød konfliktkategori i sin samlede vurdering. Slik vi tolker rapporten er denne vurderingen først og fremst forankret i Ås kommunes arealstrategi med hensyn på å unngå bilbasert

boligutbygging, men hensyn til naturmangfold er også lagt til grunn. Derom området huser en forekomst av skoggulltvetann (CR- kritisk truet) bør denne forekomsten være styrende for den samlede vurderingen av arealet. Dersom det etter supplerende undersøkelser viser seg at det er en av de to andre underartene av gulltvetann som vokser i lokaliteten (sølvvetann eller parkgulltvetann), og arealinnspillet justeres slik at inngrep i kantsone langs Kroerbekken unngås, bør ikke naturmangfold etter vårt syn legges til grunn for rød konfliktkategorisering av arealinnspillet.

2.1.8 Område 33 – Søndre Holstad gård

Dammen «Skogstad Ø» som ligger ca. 200 meter sørvest for arealet er registrert som leveområde for storsalamander (NT- nær truet) med påvist forekomst. Arealinnspillet ligger sentralt i et stort område med et funksjonelt nettverk av storsalamanderdammer som er vurdert å være av svært stor betydning. Innenfor området er det registrert 11 lokaliteter som er vurdert som aktive med påvist forekomst, og i tillegg er det en rekke dammer som er mulige habitat for arten. Området vurderes pr i dag å tilby godt egnede vinterhabitater i blandingskog og lauvskogsdominerte områder i egnet avstand fra de aktive dammene/lokalitetene. Landskapsmosaikken området gir også pr i dag gode muligheter for vandring/spredning mellom dammer/lokaliteter i området (Norconsult, 2020). Arealinnspillet legger beslag på forholdsvis store arealer med mulige overvintringsområder for storslamander i en radius på under 200 meter fra dammen Skogstad Ø, og bør gis rød konfliktkategori for naturmangfold på både lokalitets- og landskapsnivå.

Dette vil ikke endre SWECOs samlede vurdering (rød kategori). Hensyn til storsalamander er imidlertid ikke nevnt i SWECOs begrunnelse, og dette vil etter vår vurdering være et sterkt tilleggsargument for samlet vurdering av arealinnspillet til rød konfliktkategori.

2.1.9 Område 4N – Holstad deponi E18

Området vil legge beslag på et stort areal i Holstadmarka, og vil gi vesentlige landskapsøkologiske virkninger blant annet ved å redusere muligheter for villtrekk gjennom området. I kartleggingen av grønn infrastruktur i Ås kommune, er området karakterisert som generell grønn infrastruktur i landskapet. Området er dermed ikke vurdert å tjene en spesiell funksjon som kjerneområde eller korridor på landskapsnivå. Slike områder har allikevel en verdi i den grønne infrastrukturen som leveområder for en rekke vanlig forekommende arter.

Det er mangel på områder av en viss størrelse uten bebyggelse- og infrastruktur sentralt- og sør i Ås kommune, og det bør generelt være høyt prioritert å unngå ytterligere fragmentering av gjenværende «markaområder» ved å legge større tekniske inngrep sentralt i disse. Selv om det ikke legges opp til permanent arealbeslag i forbindelse med arealinnspillet, vurderes virkningene av å ta i bruk arealet som deponiområde som langvarige, og mer eller mindre permanente innenfor et rimelig tidsperspektiv. Det vurderes at arealet bør settes i rød konfliktkategori for naturmangfold landskapsnivå, og at den samlede vurderingen av området settes til rød konfliktkategori. Arealinnspillet må ses i sammenheng med arealinnspill 6N.

2.1.10 Område 6N – Holstad E18

Området vil legge beslag på et stort areal i Holstadmarka, og vil gi vesentlige landskapsøkologiske virkninger ved å redusere muligheter for villtrekk gjennom området. Arealet kommer i direkte berøring med et mulig leveområde (dam og overvintringsområder) for storsalamander (NT- nær truet).

Det er mangel på områder av en viss størrelse uten bebyggelse- og infrastruktur sentralt- og sør i Ås kommune, og det bør generelt være høyt prioritert å unngå ytterligere fragmentering av gjenværende «markaområder» ved å legge større tekniske inngrep sentralt i disse. Det vurderes at arealet bør settes i rød konfliktkategori for naturmangfold på landskapsnivå. Ettersom SWECO har vurdert den samlede konfliktkategorien til rød på grunn av andre hensyn, vil ikke dette påvirke den samlede vurderingen. Hensynet til å bevare «markaområder» i denne delen av kommunen bør imidlertid tillegges større vekt. Arealinnspillet må ses i sammenheng med arealinnspill 4N.

2.1.11 Område 9N – Helikopterlandingsplass Holstad

Arealet ligger nært Østensjøvannet naturreservat, som er et svært viktig økologisk funksjonsområde for en rekke fuglearter. Helikopterlandingsplass vil medføre støy- og forstyrrelser i nærområdet til naturreservatet, og vil kunne forringe områdetets verdi som økologisk funksjonsområde for fugl.

Bruksfrekvens og sesongmessige variasjoner i bruk av landingsplassen vil være avgjørende for effektene på naturreservatet, Det anbefales allikevel oppjustering fra gul til rød konfliktkategori for naturmangfold på landskapsnivå for arealinnspillet. Videre anbefales det at den samlede konfliktvurderingen av tiltaket oppjusteres fra gul til rød konfliktkategori på grunn av risiko for negative virkninger for fugl gjennom økt grad av støy og forstyrrelser, og dermed mulig konflikt med verneformålet for Østensjøvann naturreservat

Tabell 3: Arealinnspill der vi mener konfliktvurdering for naturmangfold bør være styrende for samlet vurdering.

Kart ID/navn	Samlet vurdering SWECO	Innspill samlet vurdering Norconsult	Utslagsgivende faktor
9/Rustadporten	Gul	Rød	Hensyn til grønn infrastruktur og økologiske sammenhenger på landskapsnivå.
4N/Holstad deponi E18	Gul	Rød	Hensyn til større «markaområder» uten tyngre tekniske inngrep og fysiske arealbeslag.
9N/Helikopterlandingsplass Holstad	Gul	Rød	Mulig konflikt med verneformålet for Østensjøvann naturreservat

3 Drøfting og konklusjon

Etter gjennomgang av SWECOs konsekvensutredning av arealinnspill til rullering av kommuneplanen i Ås kommune mener vi at det generelt er god sammenheng mellom eksisterende kunnskap om naturmangfold for områdene og konfliktvurderingene av de enkelte arealinnspillene. Metodebruken er også for det meste konsistent på tvers av arealinnspillene, og vurderingene er etter vårt syn i godt samsvar med nasjonale og regionale forventninger til kommunal arealplanlegging (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019) (Statsforvalteren i Oslo og Viken, 2019) og miljøforvaltningens signaler om sentrale naturmangfoldhensyn i arealforvaltningen (Klima- og miljødepartementet, 2019).

SWECO har lagt følgende til grunn for sine samlede vurderinger av de enkelte arealinnspillene: «[...]. Der to eller flere av disse temaene har vært kategorisert som røde, har arealinnspillet samlet blitt satt til rødt». Denne metodiske avgrensningen «låser utrederen ute» fra å la betydelige konflikter med ett enkelt tema være utslagsgivende for den samlede vurderingen av de enkelte arealinnspillene, noe det etter vårt syn burde være åpning for. På denne bakgrunn mener vi det er grunn til å nyansere enkelte av SWECOs vurderinger, både knyttet til konfliktkategorier for naturmangfold og samlet vurdering for enkelte av arealinnspillene.

I enkelte av vurderingene knyttet til vilt/grønn infrastruktur (landskapsnivået) er det etter vår vurdering et litt for ensidig fokus på hvilken arealkategori av grønn infrastruktur som berøres, og mindre fokus på de faktiske landskapsvirkningene av de foreslåtte endringene i arealbruk. Eksempelvis berører arealinnspillene 4N (Holstad deponi E18) og 6N (Holstad E18) områder som i analysen av grønn infrastruktur kun er kategorisert som generell grønn infrastruktur av *noe betydning* (Norconsult, 2020), men etter vår vurdering vil endret arealbruk av det foreslåtte omfanget allikevel utløse rød konfliktkategori på grunn av omfattende landskapsvirkninger. Det er også noe mangelfull vektlegging av funksjonelle nettverk for storsalamander på landskapsnivå i SWECOs rapport. Dette gjelder særlig i vurderingen av område 33 – Søndre Holstad gård, som ligger sentralt i et stort område med et funksjonelt nettverk av storsalamanderdammer som er vurdert å være av *svært stor betydning* (Norconsult, 2020). Med hensyn på konkret metodebruk, vil vi også påpeke at sporadiske observasjoner av truede- og nær truede fuglearter i områdene ikke danner et selvstendig grunnlag for konfliktvurdering for naturmangfold uten at det samtidig kan pekes på viktige økologiske funksjoner i arealene som for eksempel hekkelokaliteter, rasteområder mv.

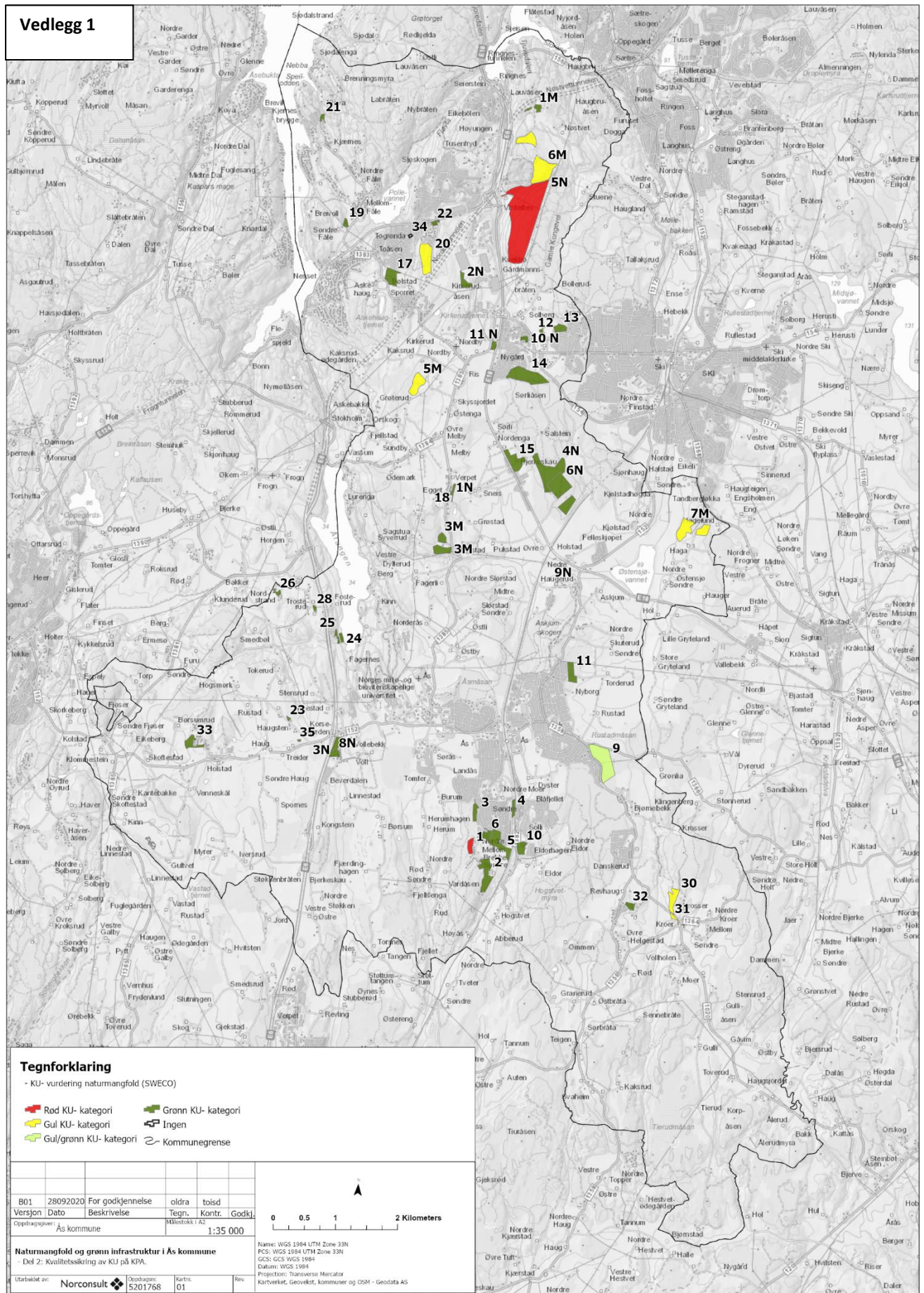
Nøkkelinformasjon knyttet til naturmangfold i områdene som berøres av arealinnspillene er gitt i vedleggene. Denne informasjonen er tenkt som et supplement til SWECOs rapport og våre vurderinger i dette dokumentet, samt som støtte for kommunen i deres behandling av arealinnspillene.

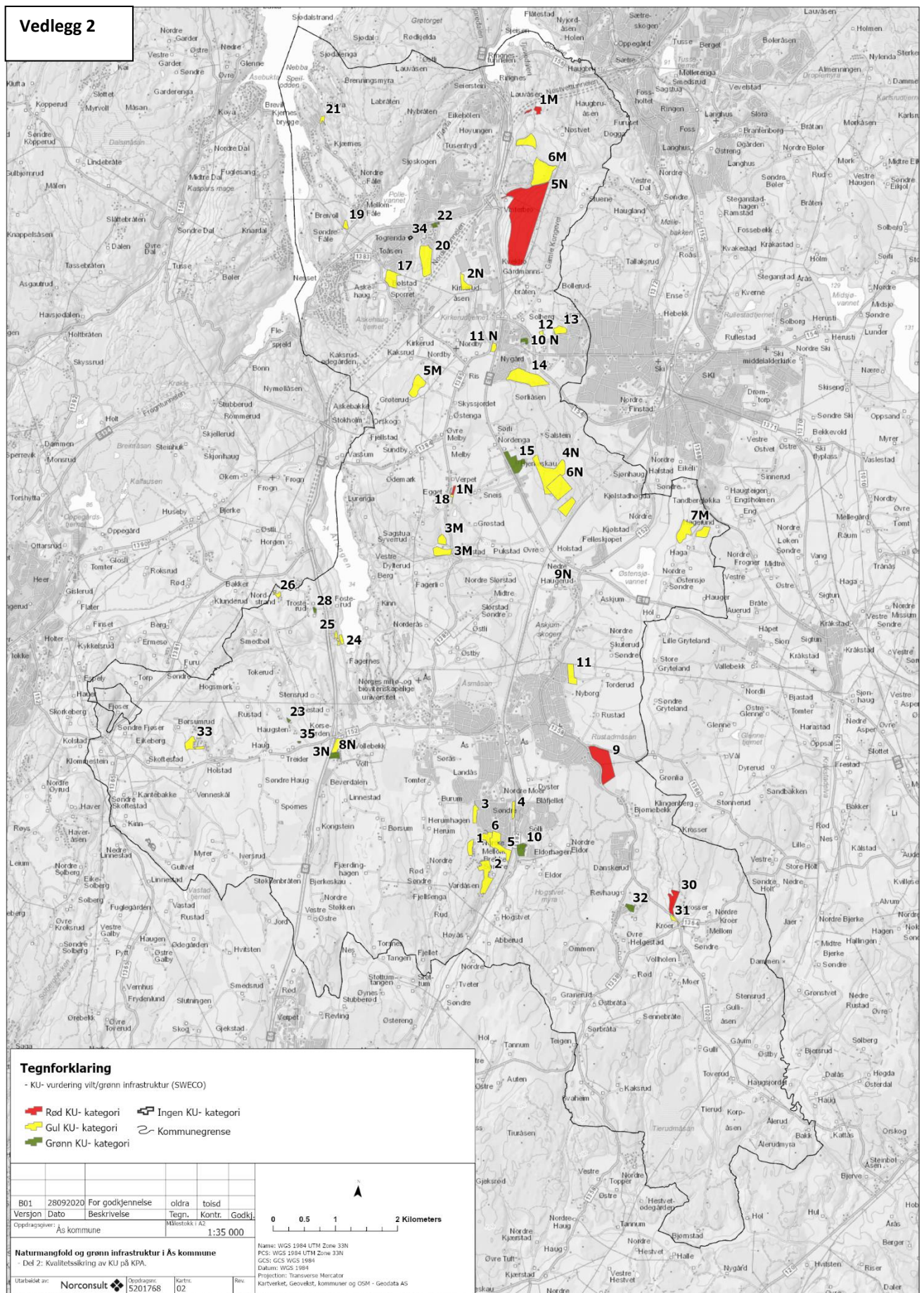
Det er mangel på områder av en viss størrelse uten bebyggelse- og infrastruktur sentralt- og sør i Ås kommune, og det bør generelt være høyt prioritert å unngå ytterligere fragmentering av gjenværende «markaområder» ved å legge større tekniske inngrep sentralt i disse. Dette gir enkelte vanskelige avveininger mellom ivaretagelse av natur og andre samfunnshensyn. Et eksempel på dette er avveininger mellom «markahensyn» og boligutvikling i forbindelse med arealinnspill 20 – *Togrenda/Skogly sør*, som vil beslaglegge mye areal i området Kirkerudåsen. Selv om det er drevet intensivt skogbruk/flatehogst i området de siste årene, vil området i et langsiktig perspektiv være en viktig brikke i kommunens grønne infrastruktur dersom det unngås videre utbygging/utvikling. Dette området er i SWECOs rapport gitt rød konfliktkategori i den samlede vurderingen, og er et eksempel på et område hvor vi mener den samlede vurderingen er riktig, men der hensynet til naturmangfold kanskje burde vært vektlagt tydeligere i argumentasjonen for den samlede vurderingen. Arealinnspill 2N – *Vinterbro næringspark vest* illustrerer en annen problemstilling, ved at det ligger i et område som tidligere har vært et viktig knutepunkt for villtrekk, men som i dag er såpass sterkt påvirket at det har mistet sin funksjon som korridor.

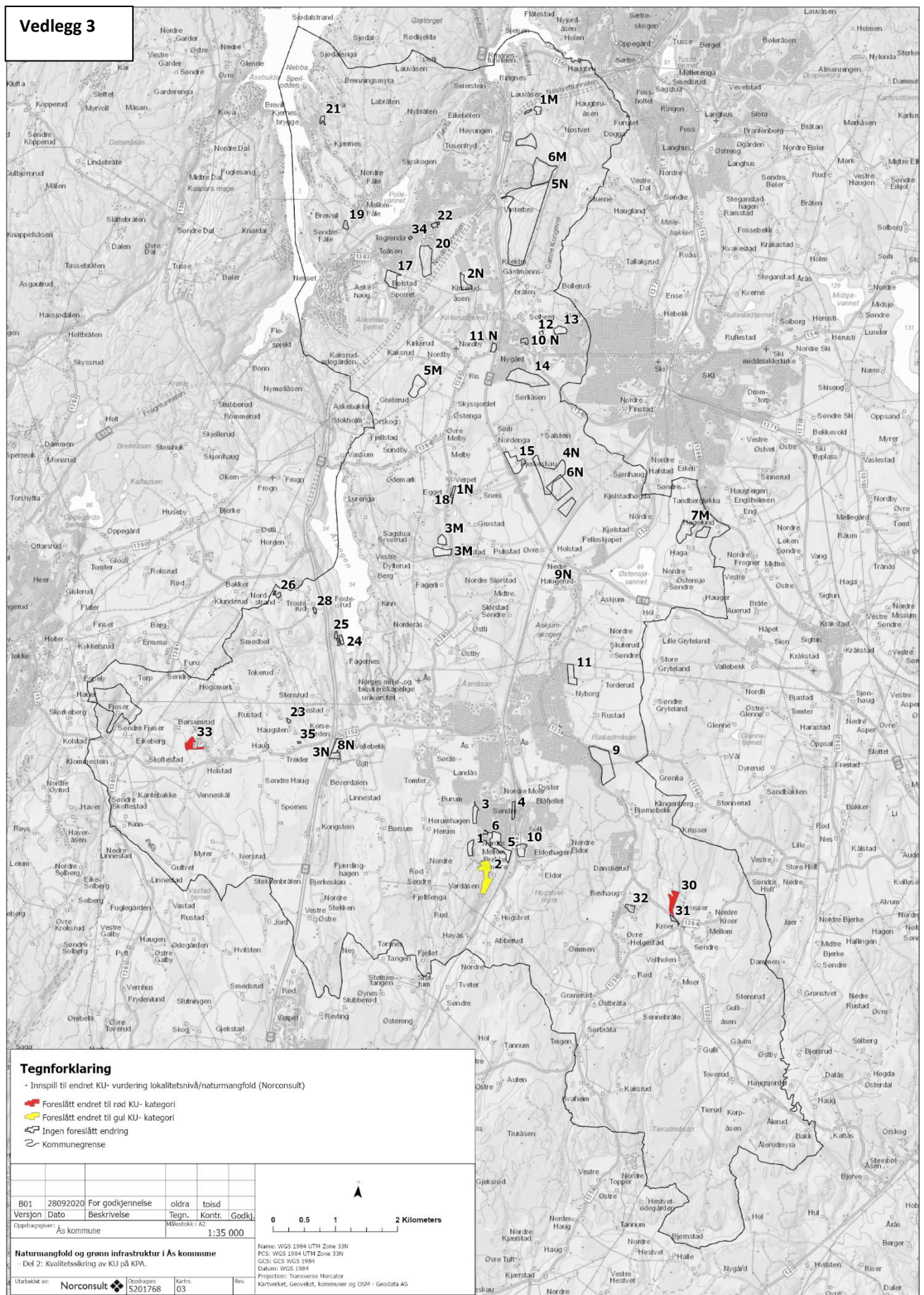
Ved å «løfte blikket» og ha et langsiktig perspektiv på sin arealforvaltning kan Ås kommune gjøre grep for å unngå å ytterligere forringelse av viktige områder for naturmangfold. Nøstvetmarka er i så måte et godt eksempel på et område som representerer utfordrende avveininger og «veivalg» for kommunen ved neste rullering av kommuneplanens arealdel. Arealinnspill 5N- *Vinterbro næringspark øst* er av SWECO vurdert til rød konfliktkategori i den samlede vurderingen, og vi mener at dette både er en riktig vurdering og at det er argumentert godt for vurderingen i SWECOs rapport. I dette området er det registrert forekomster av de truede- og nær truede artene pastellkjuke (EN- sterkt truet), gul snyltekjuke (VU- sårbar), rynkeskinn (NT- nær truet),

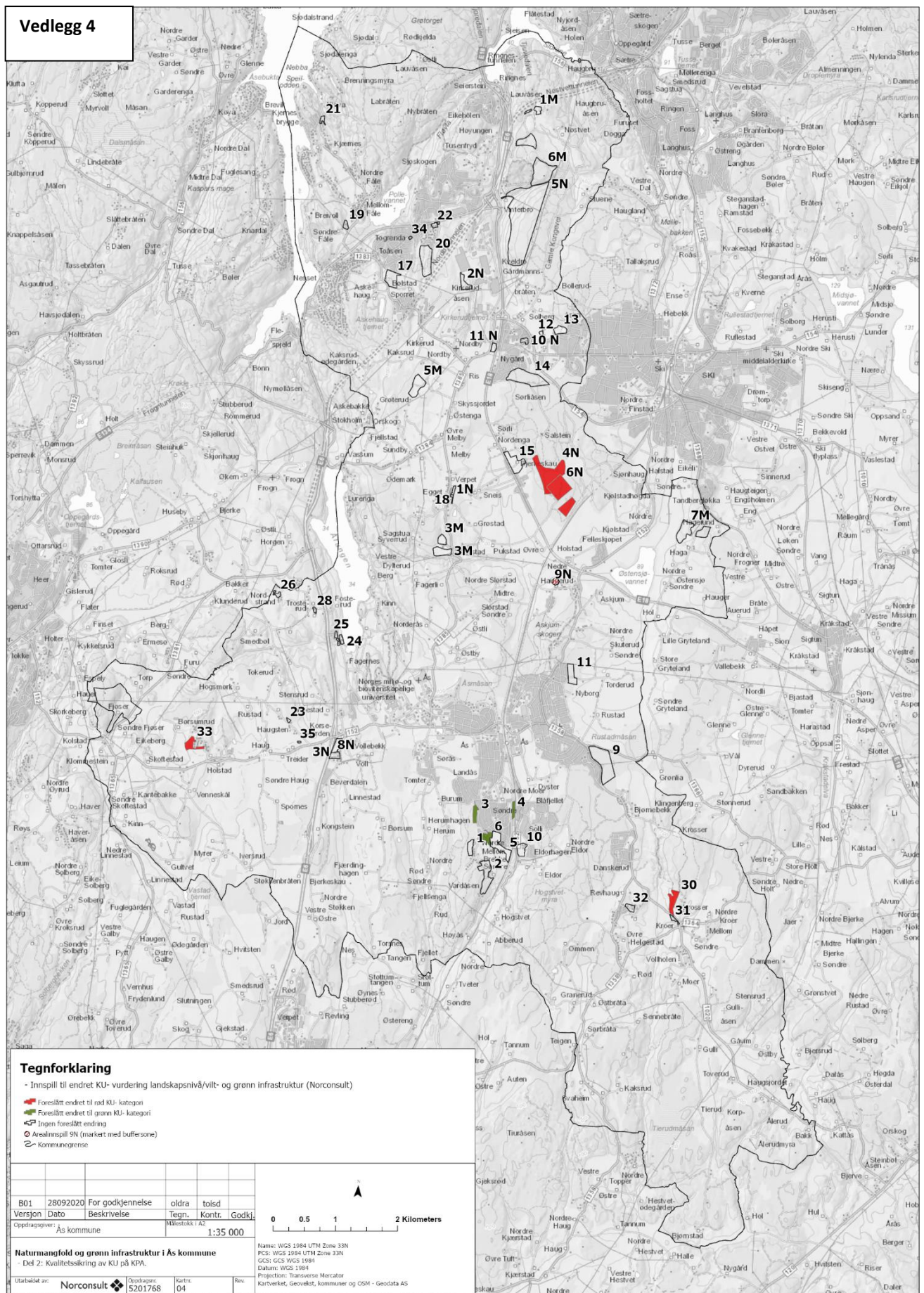
svartsonekjuke (NT- nær truet) og grønnsko (NT- nær truet). Nøstvetmarka har noen av kommunens viktigste gjenværende naturområder utenfor verneområdene, og er også et kulturhistorisk svært viktig område. I forbindelse med de øvrige arealinnspillene i Nøstvetmarka (1M og 6M) kan det derfor diskuteres om de samlede vurderingene burde vært justert opp til rød konfliktkategori på bakgrunn av den høye samlede belastningen som områdene i Nøstvetmarka generelt er utsatt for. Området som omfattes av arealinnspill 6M- *Vinterbro/Nøstvet* er pr i dag flatehogd, men dersom det spares for utbygging/utvikling, og får utvikle et skogmiljø med et visst kontinuitetspreg over de neste tiårene, kan det på lang sikt kunne være en viktig brikke i den grønne infrastrukturen i Nøstvetmarka ved å binde sammen fragmenter av eldre skog nord og sør i Nøstvetmarka.

I denne rapporten har vi forøkt å bidra til å supplere og nyansere SWECOs konsekvensvurderinger av arealinnspillene til rullering av kommuneplanens arealdel, og pekt på noen konkrete områder der vi mener det er grunnlag for å endre de samlede vurderingene av arealinnspillene på bakgrunn av konflikter med naturmangfold. I tillegg til å ivareta viktige enkeltlokaliteter med verdifulle naturtyper og artsforekomster, er det etter vår vurdering særlig viktig at Ås kommune legger vekt på å ivareta eksisterende- og utvikle nye økologiske sammenhenger på ulike skalanivå, i et landskap som i et økologisk perspektiv må karakteriseres som sterkt påvirket og fragmentert.

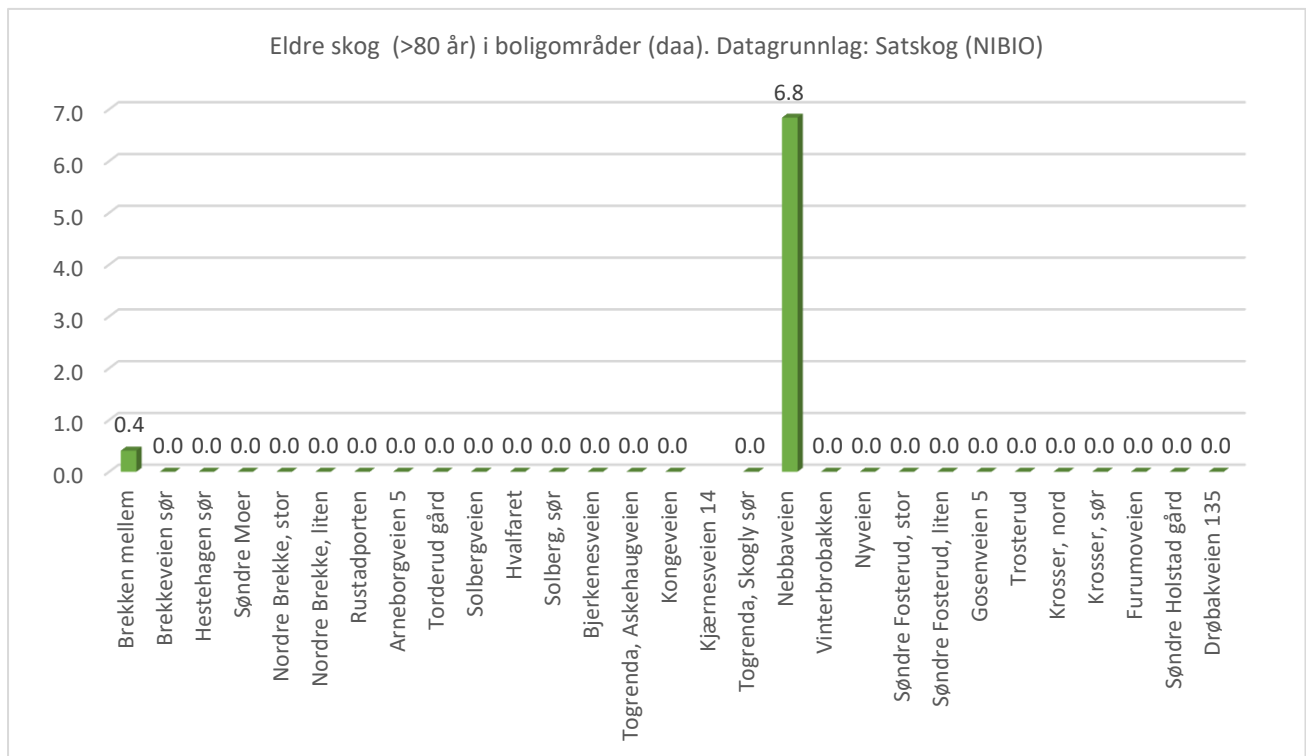
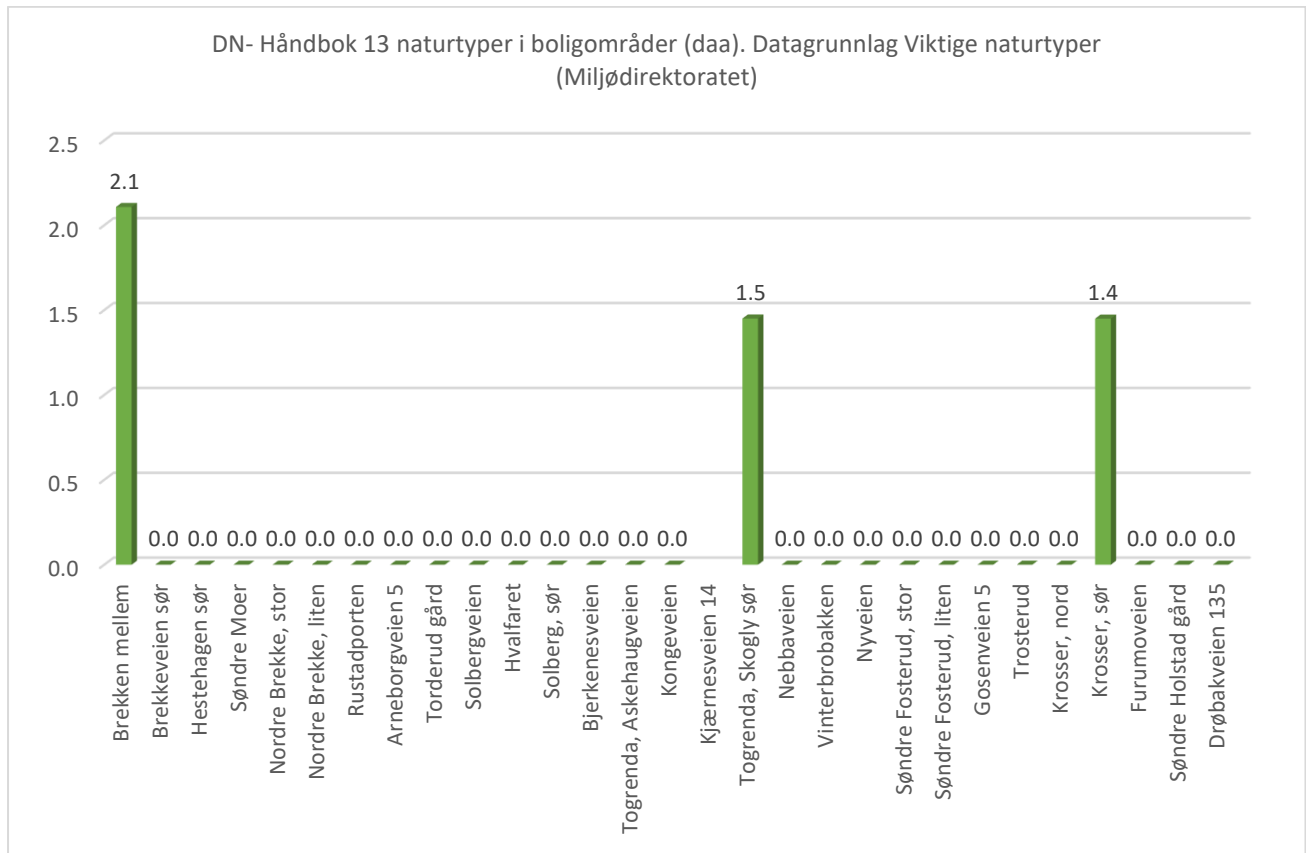

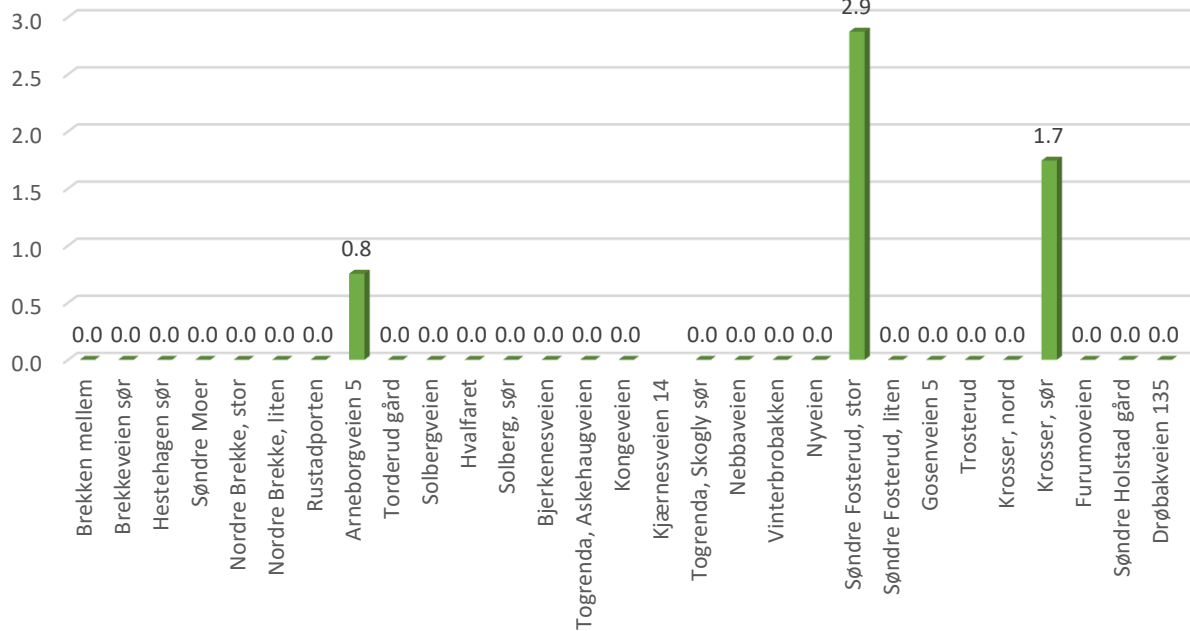

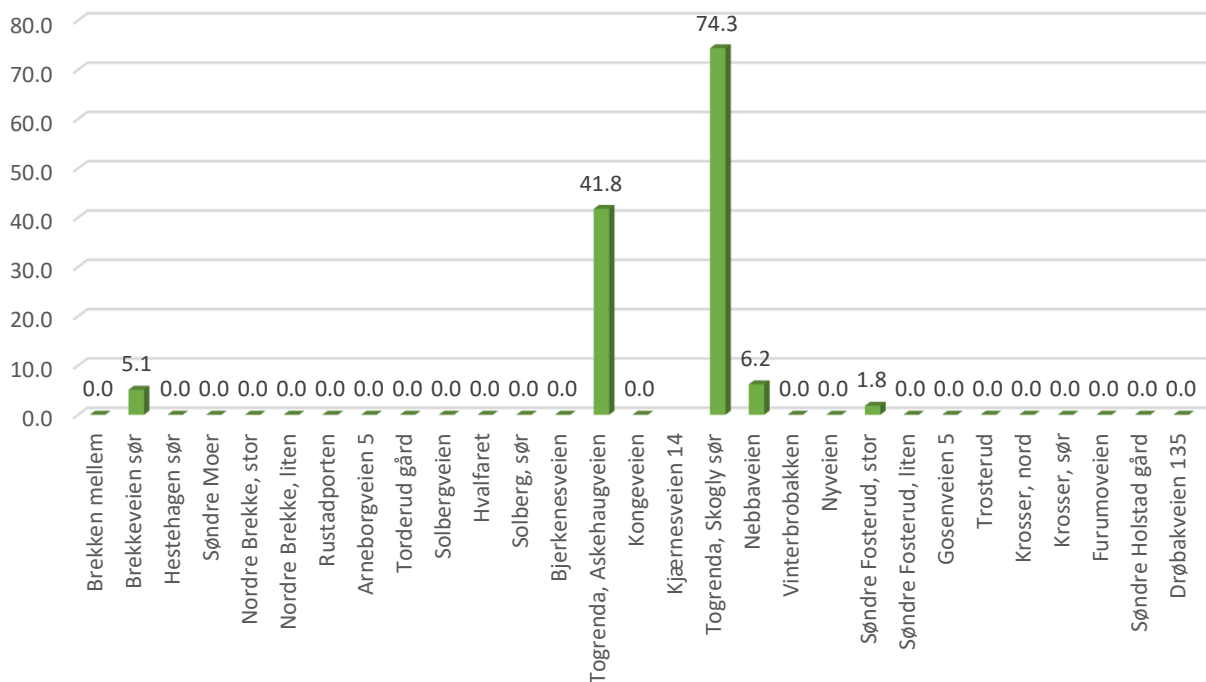
Vedlegg 5: Arealstatistikk for naturmangfold i foreslåtte boligområder.

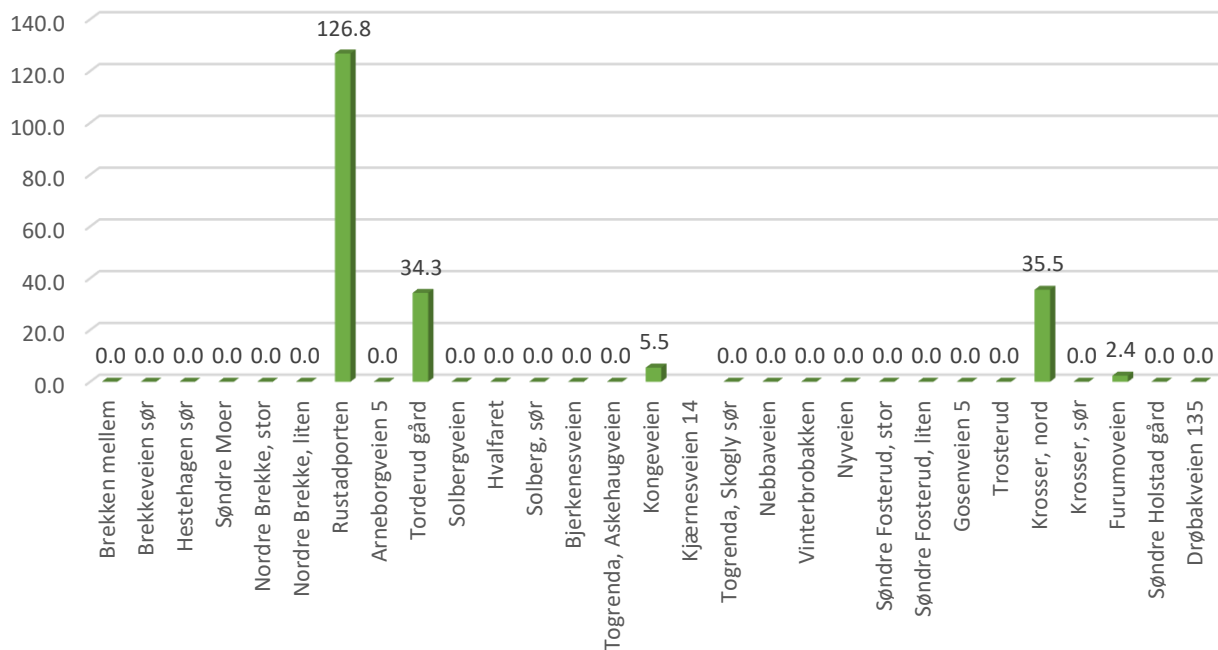
Kantsone langs vassdrag (50m) i boligområder (daa). Datagrunnlag: Satskog (NIBIO)

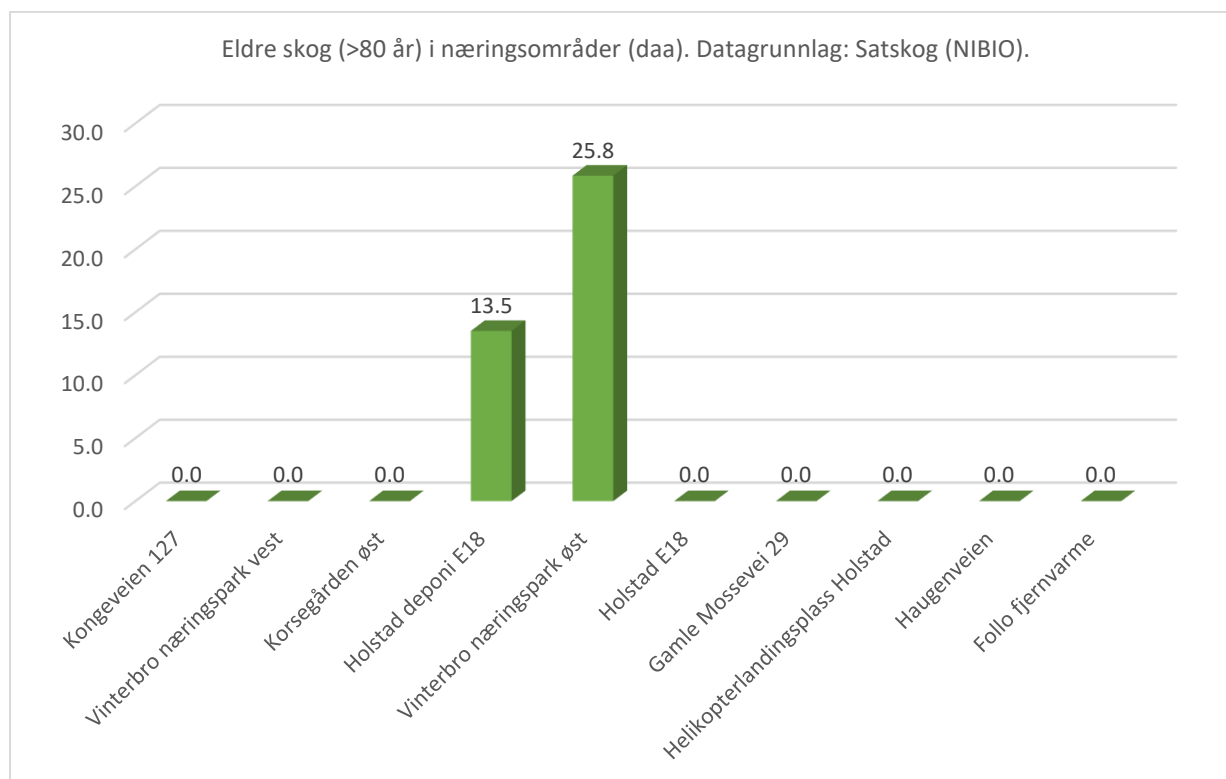
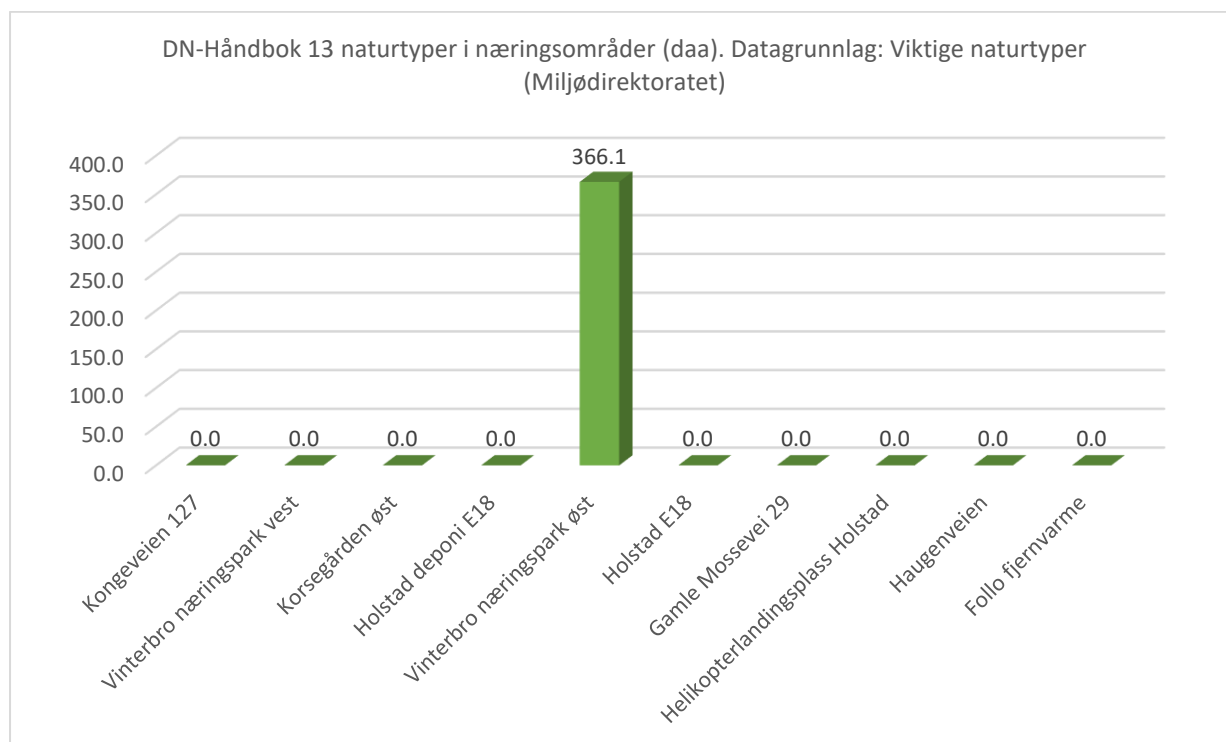
Kjerneområde i grønn infrastruktur i boligområder (daa). Datagrunnlag: Norconsult, 2020.

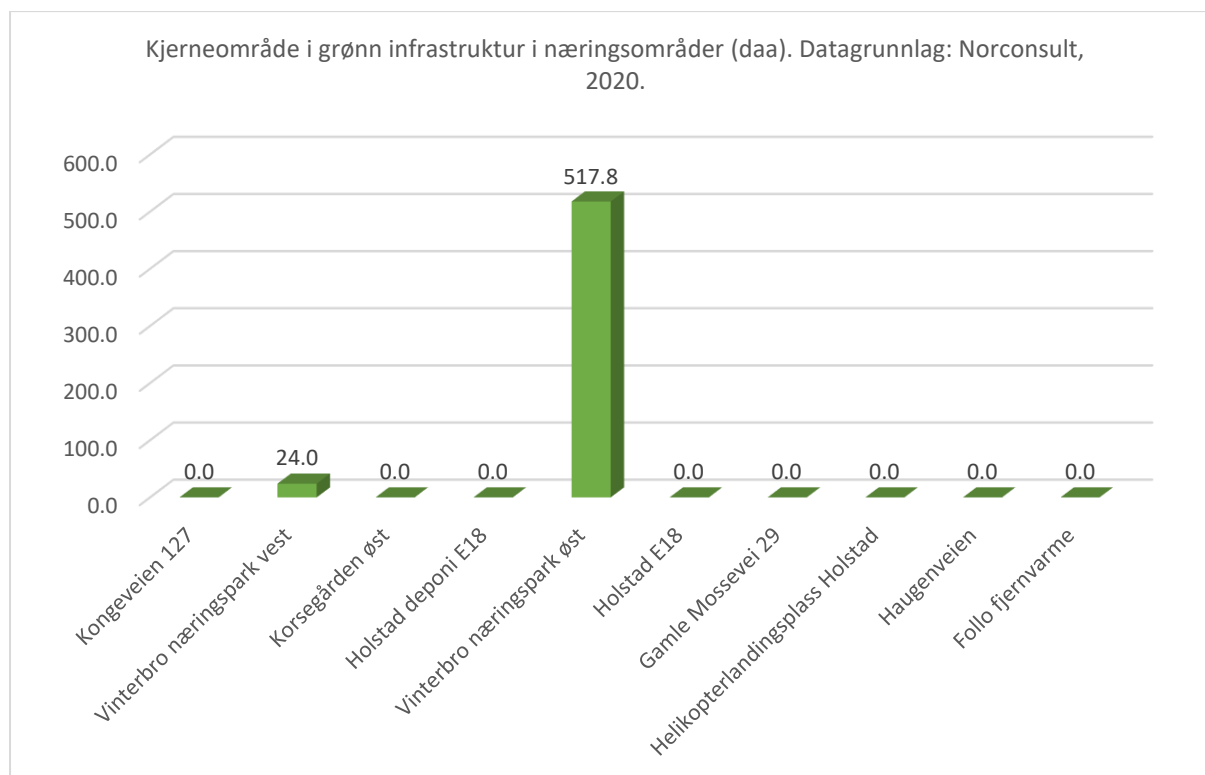
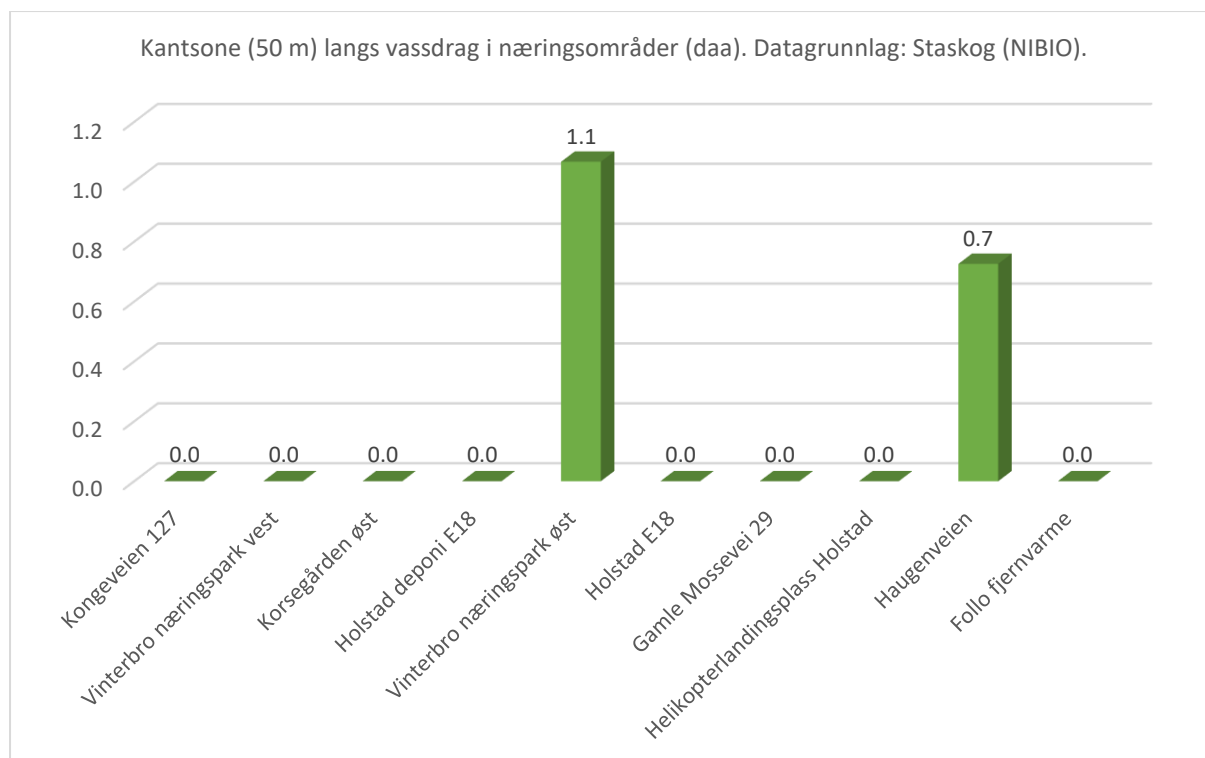

Korridor i grønn infrastruktur i boligområder (daa). Datagrunnlag: Norconsult, 2020.

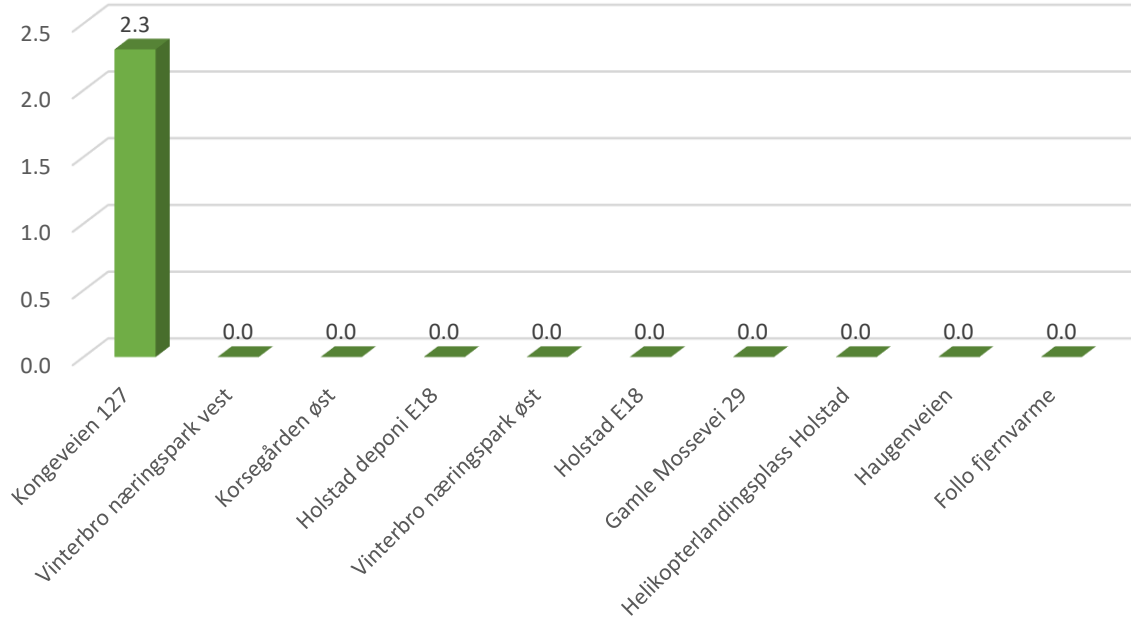

Vedlegg 6: Arealstatistikk for naturmangfold i foreslåtte næringsområder.

Korridor i grønn infrastruktur i næringsområder (daa). Kilde: Norconsult, 2020.

Vedlegg 7: Arealstatistikk for naturmangfold i foreslåtte områder for massehåndtering og snødeponi.

